І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArclay 7-4125

РІК LXVI. Ч. 206. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1959 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 206. VOL. LXVI

ПРЕЗИДЕНТ ОСТЕРІГАЄ ПРОТИ НАСЛІДКІВ ПРОДОВЖУВАННЯ СТРАЙКУ СТАЛЕВАРІВ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ПОГОДИВСЯ НА ЗАТРИМКУ СУДОВОЇ ЗАБОРОНИ СТРАЙКУ АЖ ДО РОЗГЛЯДУ І ВИРІШЕННЯ ВІДКЛИКУ СПІЛКИ СТАЛЕВАРІВ.

Огеста. — В четвер дня 23 вересня през. Айзенгавер передав пресі окрему заяву в справі фатальних наслідків, що їх може мати для З'єдинених Держав Америки продовжування страйку сталеварних робітників. Була опублікована ця заява після рішення апеляційного судді Остина Л. Стелі із Питсбургу уділити спілці затримки судової заборони аж до часу прийняття чи відкинення Апеляційним Судом відклику спілки сталеварних робітників і ще перед рішенням Апеляційного Суду у Филаделфії узяти відклик спілки під розгляд і признати їй право дальшої затримки від виконання судової заборони страйку. Відклик спілки був предметом розгляду сесії Апеляційного Суду у Филаделфії в дні 23 жовтня, в якій взяли участь судді Джан Біггс, мол., Герберт Ф. Гудріч і Вільям Г. Гесті. Під час сесії були вислухані правні заступники федерального уряду, як теж спілки сталеварних робітників, які заявили в імені проводу цієї спілки, що робітники підчиняться судовій заборові і вернуться до праці, але покищо оспорюють законність застосування проти них Акту Тефта-Гартлі. Вислухавши обидві сторони, Апеляційний Суд відклав рішення в справі відклику до початку наступного тижня, даючи цим можливість продовжувати страйк аж до того часу. Рішення суду буде проголошене в понеділок 26 або у вівторок 27 жовтня. У своїй заяві переданій з Огести, през. Айзенгавер перестеріг, що згідно з офіційним передбаченням, безробіття спричинене страйком сталеварів, яке досягло в дні 14 жовтня кількости 780.000 робітників у самому тільки сталеварному промислі і в інших галузях індустрії, зв'язаних із сталеварним промислом, збільшиться, якщо страйк буде продовжуватися, до 1,775.000 з кінцем листопада ц. р. і до яких 3,000.000 з кінцем 1959 р. Крім того страйк призвів до великої нестачі запасів сталі, яка може мати дуже шкідливі наслідки не тільки для цивільної, але і мілітарної продукції, зокрема для конструкції і дальшого продукування далекосяжних і міжплянетних ракет типу Атляс, Титан і Поляріс. Говорив про справу страйку сталеварів през. Айзенгавер теж і під час пресової конференції в Огесті, заявляючи, що уряд не плянує покищо ніяких заходів для скріплення робітничого законодатства.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕРА В ОГЕСТІ

През. Айзенгавер відповідає журналістам на запити в справі конференції на вершинах, продукції ракет і сателітів Землі, страйку сталеварів і свого здоров'я.

ЗДА і СССР ведуть в ОН розмови про резолюцію в справі роззброєння

Об'єднані Нації. — Амбасадори ЗДА і СССР в Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж і Василій Кузнєцов нараджувались в минулу середу 21 ц. м. щодо спільної резолюції в справі міжнародного роззброєння, яку прийняла б Генеральна Асамблея наприкінці своїх теперішніх дебат над цією справою. Вони обмінялись проєктами такої резолюції. Хоч ці два проєкти дуже різні, проте ніби названі дипломати оптимістично оцінюють можливості узгіднення поглядів. Головна різниця в тому, що ЗДА пропонують, щоб у резолюції Генеральної Асамблеї відіслати до Комісії 10-х для справи роззброєння, яку покликали до життя чотири великодержави, взагалі всі дотеперішні проєкти на міжнародне роззброєння, а большевики хочуть, щоб зробити окрему рекляму для проєкту Хрущова на генеральне і повне роззброєння. Коментатори звертають увагу на ніби-то „добрий знак", що взагалі Ладж і Кузнєцов зійшлись та говорили, бо справа Тибету і Ляосу в Об'єднаних Націях знову настільки напружила атмосферу, що таких безпосередніх контактів між ними не було.

Західній Німеччині дозволено продукувати деякі типи ракет

Лондон. — Рада Західньо-европейської Унії, організації, яко постала в 1954 році для приєднання Західньої Німеччини до західньої оборонної системи, прийняла в минулий четвер 2-го жовтня ц. р. постанову, яка дозволяє Західній Німеччині продукувати два роди ракет: оборонну протилетунську ракету з землі в повітр'я та малі ракети, кинені з літаків проти літаків. Сталось це на внесення головного команданта збройних сил НАТО, генерала Лориса Норстеда, щоб вможливити кращу і швидшу продукцію одностайної зброї західних держав, приналежних до бльоку НАТО. Західня Німеччина має докладно визначені межі для продукції своєї зброї. У травні минулого року з листи заборонених їй родів зброї скреслено протитанкову ракету, а в жовтні минулого року дозволено на будову вишкільного корабля містоти 4,800 тонн. Членами Західньо-европейської Унії, яка рішає про ці справи, є Англія, Франція, Голляндія, Бельгія, Люксембург, Західня Німеччина й Італія.

ТАЄМНИЧІ ОБСТАВИНИ СМЕРТИ сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ ТЕМОЮ БЕЗУПИННИХ ЗДОГАДІВ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІЦІЇ

Мюнхен. — Таємничі обставини насильної смерти сл. п. Степана Бандери, голови проводу ЗЧ ОУН, викликають все нові здогади і коментарі західньо-німецької і зокрема мюнхенської преси. Великі і багатотиражні німецькі газети такі, як „Зюддойтше Цайтунг", „Мюнхнер Меркур", „Вільд Цайтунг", „Мюнхнер Штадтсцайтунг", „8-Ур Блятт" та інші подали в днях 19 і 20 жовтня з приводу похорону сл. п. Степана Бандери широкі повідомлення про дальші подробиці його смерти, висловлюючи при цьому різні, інколи дуже фантастичні здогади.

Обширний репортаж п. н. „Бандера помер від отрути" подав часопис „Мюнхнер Меркур" у своєму числі з 19 жовтня ц. р. Вказуючи у вступі на відсутність офіційного комунікату із проведеного досі слідства, часопис стверджує категорично на підставі наявних достовірних інформацій, що Бандера впав жертвою атентату виконаного з допомогою отрути і що тією отрутою була циянатна кислота. В дальшому часопис реферує звідомлення про цей атентат, надруковане в надзвичайному виданні „Шляху Перемоги" (з дня 20 жовтня), подаючи при цьому фотовідбитку цього числа „Ш. П". із портретом Бандери. Наприкінці „Мюнхнер Меркур" інформує, що спеціяльна слідча комісія мюнхенської поліції переслухує безупину, починаючи від четверга 15 жовтня, усіх приятелів, знайомих і співробітників Бандери. Працює ця комісія під проводом „амтманна" Шміттa. Закінчує часопис свій репортаж нарікaнням, що Мюнхен, як осідок різних еміґрантських організацій і радіовисильні „Свобідна Европа" став центром активности совєтських аґентів, жертвою яких щоразу падає хтось із еміґрантів, які одержали право азилю в Західній Німеччині.

Багатотиражний німецький часопис (виходить у 3-мільйонах накладу) „Вільд Цайтунг", подаючи в числі з дня 20 жовтня фотографію Бандери із головою АБН Ярославом Стецьком, повідомляє, що слідча комісія ствердила на підставі хемічної аналізи наявність циянатної отрути в шлунку Покійного, але ще досі не може встановити, в який спосіб ця отрута туди дісталася. Згідно з інформаціями цього часопису, Степан Бандера жив під прибраним прізвищем Степана Попеля при вулиці Крейтмейр 7. Сімнадцятирічна донька Покійного Наталія заявила представникові цього часопису, після відвезення її Батька до шпиталю, що він жив у постійній свідомості можливостей замаху на нього. Водночас із цим часопис пригадує, що одна спроба пірвання Бандери совєтськими аґентами була ударемнена в 1953-ому році. Приятелі і співробітники Ст. Бандери мали бути повідомлені, що совєтські аґенти плянують низку атентатів на провідних українських діячів і тому теж провід ЗЧ ОУН скріпив в останніх днях особисту охорону Бандери. Ці ж кола переконані, що Бандера впав жертвою атентату від отрути, що її втиснено йому в уста насильно, про що мала б свідчити поранена долішня губа Покійного. Згідно з кінцевим твердженням часопису, поліція не виключає можливости самогубства, мовляв, своєю смертю Бандера хотів звернути увагу світової опінії на свою батьківщину Україну.

Цілком неправдоподібну можливість самогубства розглядає теж і газета „Зюддойтше Цайтунг" в числі з 19 жовтня, не заперечуючи водночас правдоподібности політичного вбивства. Згідно з інформаціями цього часопису, судова лікарська комісія, провівши обдукцію тіла, не ствердила ніякого пошкодження голови чи інших ран, про що повідомляла спочатку сама ж таки мюнхенська поліція після перших лікарських оглядин переведених зараз після

(Закінчення на стор. 4-ій)

АЙЗЕНГАВЕР ЗА ШВИДКУ ЗУСТРІЧ ЗАХІДНІХ ГОЛІВ ДЕРЖАВ

Огеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер кількакратно підкреслив на своїй пресовій конференції, яку відбув в Огесті, у Джорджії, куди він виїхав на кілька днів, що він уважає за потрібну помоі якнайшвидшу західню конференцію „на вершинах". Він уважає її за необхідну підготовчу стадію до конференції „на вершинах" з участю Совєтів. Він признав, що в розмові з Хрущовим висловив думку, що конференцію „на вершинах" можна б перевести з кінцем цього року, але — мовляв — це не була його пропозиція, а тільки висловлення власного погляду. ЗДА мусять таку справу узгіднити з своїми союзниками, які є рівні і мають рівнорядний голос, ото ж такої справи ЗДА не можуть вирішувати самі. Президент рішуче заперечив, наче б зустріч західних голів держав можна відбути без участи Франції, себто президента де Голя. Журналісти звернули Президентові увагу, що коли б конференцію „на вершинах" відбути — за французькою пропозицією — щойно на весну наступного року, то вона колідувала б з проєктованою на той сам час ревізитою Айзенгавера до Москви. Журналіст запитав, чи у зв'язку з цим не виринає можливість відбуття конференції „на вершинах" у Москві. Президент відповів, що за кожним разом, коли шукається за відповідним місцем для міжнародних конференцій, остаточно виграє Женева, як найвідповідніша своїми технічними уладженнями; однак Президент зазначив, що він може поїхати на таку конференцію всюди, куди треба би. Він окреслив час тривання конференції „на вершинах", на 7 до 8 днів. Говорячи про потребу узгіднення становищ з західніми союзниками, Президент підкреслив різницю, яка існує між вільними державами і диктаторськими. У цих останніх, мовляв, рішає одиниця, і хоч та одиниця може делегувати свого заступника, проте, очевидячки, воно не може в диктаторських системах повторятись надто часто. Цим Президент пояснив конечність конференцій голів урядів задля приймання важливих загальних постанов. З інших міжнародних питань, заторкнених на тій пресовій конференції, Президент ствердив, що між ним і Хрущовим була дійсно мова про комуністичний Китай. Але, мовляв, різниці поглядів були такі суперечні, що рішено тієї розмови не продовжувати. Хрущов стоїть на становищі, що Формоза (Тайвань) є внутрішньою справою комуністичного Китаю. Тим часом понад 40 держав визнає самостійність вільного Китаю з осідком на Формозі, ото ж це справа міжнародна. Президент заявив, що з комуністичного боку нема ніяких відомостей щодо долі американських летунів, насильно в'язнених в комуністичному Китаї.

Франція пропонує заборонити засоби для перекидання атомової зброї

Об'єднані Нації. — Жіль Мош, колишній французький міністер внутрішніх справ та постійний делегат Франції на різних конференціях роззброєння, зголосив внесок у своїй промові на Політичній Комісії Об'єднаних Націй в минулий четвер 22 жовтня ц. р., щоб заборонити всі засоби, які вможливлюють практичне стосування у війні атомових бомб чи ракет. Під отакими „транспортними засобами", що переносять атомовий вибуховий матеріял, Мош розуміє далекосяжні літаки, ракети, сателіти, підводні човни, літаконосці і викидні. Мош піддав суґестію, щоб цей його проєкт також розглядати, як один із передових проєктів, на 10-членній Комісії для справ роззброєння, що її покликали до життя чотири великодержави. — На тому самому засіданні Політичної Комісії представник сателітної Румунії Сільвіо Брукан заперечував, наче б Совєти противились міжнародній контролі.

Уряд за збільшення видатків на керовані ракети

Огеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер сказав на пресовій конференції, що на досліди космічних просторів і на продукцію керованих ракет треба буде ще додаткових 530 мільйонів долярів, і він проситиме Конґрес про ухвалення такої суми на рахунок бюджету на біжучий фінансовий рік, який кінчається 30-го червня 1960 року. Президент сказав, що ЗДА зовсім не думають змагатися з кимнебудь в ділянці керованих ракет, бо Крайова Аеронавтична Аґенція має свій власний плян в цій ділянці і не мусить оглядатися на нікого. Одночасно повідомляють із Вашінґтону, що провідник демократичної більшости в Сенаті сен. Линдон Б. Джансон зарядив слідство в справі стану дослідів над комічними просторами. Президент повідомив, що армійська аґенція і надалі продукуватиме керовані ракети, тільки проєкт „Сатурн" перейде до іншої аґенції. Президент нарікав на те, що Конґрес зменшив був видатки на керовані ракети, а тепер представники Конґресу не є вдоволені з наших осягів в цій ділянці.

Американські інвестиції приспішують ріст канадійської економіки

Торонто, Канада. — Президент Торговельної Палати ЗДА Ервін Д. Кенгем промовляв на прийнятті Канадійської Торговельної Палати і сказав, що Канада сама скоротить свої економічні можливості, коли пробуватиме обмежувати американські інвестиції в Канаді, як цього дехто з канадійців домагається. На думку президента Кенгема є перебільшений страх, що американці економічно опанують Канаду при допомозі долярових інвестицій. Американський економіст признав, що громадяни ЗДА вже інвестували коло 90 більйонів долярів в Канаді, а зробили це тому, бо там „є добрий клімат для зисків". Коли цього клімату не буде, не буде і інвестицій американців. Канадійці можуть пробувати обмежувати американські інвестиції і припинювати ріст своєї економіки, або можуть старатися „канадизувати" американські вклади, це значить змагати до того, щоб канадійські филії американських фірм ставали поволі самостійними канадійськими підприємствами, — казав президент Кенгем.

Протиамериканські демонстрації в Гавані; невдалий атентат на Кастра

Гавана, Кубинська Республіка. — Кубинські робітники 22-го жовтня одногодинним страйком протестували проти терористичної атаки з невідомого літака на Гавану, де вбито дві особи і 45 осіб поранено. Тисячі робітників пішли під палац президента і вимагали смерти для контрреволюціонерів. Деякі робітники викрикували, що літак, який скидав протидержавні летючки над Гаваною, прибув із ЗДА. 1,000 робітників пішло під будинок амбасади ЗДА, де демонстрували із протиамериканськими гаслами. Інші демонстранти протестували перед готелем „Гілтон", де відбувалася конвенція американської туристичної аґенції. На вулицях Гавани появився прем'єр Кастро, де 33-ий Роберто Саляс Гернандез пробував пробити його ножем.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЄПИСКОПАТУ ТА ЗВ'ЯЗАНІ З НЕЮ УРОЧИСТОСТІ ПРЕДМЕТОМ ВЕЛИКОЇ УВАГИ В РИМІ

Рим (Ю. С.) — В п'ятницю, дня 16 жовтня Папа Іван XXIII прийняв на спеціяльній авдієнції українських католицьких єпископів з усього вільного світу, що закінчили тут свою п'ятиденну конференцію, присвячену справам Української Католицької Церкви в поневоленій Москвою Україні і поза її границями, на чотирьох континентах Землі. Приймаючи українських ієрархів, Папа Іван XXIII підкреслив у своїй промові до них глибоку віру в перемогу переслідуваної Української Католицької Церкви в СССР й уділив їм свого апостольського благословення. В авдієнції взяли участь теж й українці з різних країн Европи — з Англії, Франції, Бельгії і Німеччини. Конференція українських католицьких владик відбувалася під проводом Митрополита Кир Константина Богачевського. В її рямцях відбулося теж і посвячення Малої Семінарії, що його довершив дня 15 жовтня після відправлення архиєрейської Служби Божої архиєпископ Кир Іван Бучко в співслуженні інших єпископів, і який у дні 16 жовтня відправив ще Службу Божу при головному вівтарі Базиліки св. Петра.

Архиєпископ Кир Іван Бучко

Виступи Візантійського Хору

Під час Служби Божої в Базиліці св. Петра співав відомий Візантійських Хор із Голляндії, що плекає українську церковну і світську музичну культуру під проводом українського дириґента проф. М. Антоновича. Цей хор виступив потім із своїм окремим концертом в залі Капітолю в присутності численної римської публіки. Концерт відбувся під протекторатом президента міста Риму і голляндської амбасади. Наших голляндських співаків вітали в цій чудовій залі видніші представники Вічного міста. Концерт почали співом італійського, голляндського й українського гимнів. На залі були м. і. присутні Владики: архиєпископ Бучко, єпископ Борецький, єпископ Ніль, єпископ Прашко й екзарх Німеччини Плятон Корниляк.

Чотири кардинали на посвяченні Малої Семінарії.

Неабияку сенсацію викликала присутність чотирьох

(Закінчення на стор. 4-ій)

На Цейльоні все ще ведуть слідство у справі вбивства прем'єра

Кломбо. — У ході слідства в справі вбивства в мин. місяці прем'єра Бандаранайке арештовано поліційного інспектора, що має за собою 19 років поліційної служби. Це вже 5-те арештування в цій справі. На місці атентату арештовано безпосереднього атентатчика, буддійського монаха-лікаря Саморамо Тера, й другого монаха, його спільника, а згодом двох світських змовників. Із нового цейльонського уряду Віяяндн Даганаяке усунено міністра самоуправних і мешканевих справ, єдиную жінку в тому уряді, Вімалю Вієвардене. Вона була раніше міністром здоров'я і на тому становищі, як теж пізніше, підтримувала течію буддійських лікарів, які боролися проти модернізації медицини в Цейльоні та приймання до цейльонських шпиталів лікарів із західньою освітою. Замах на життя прем'єра Бандаранайке відбувся саме на тлі тієї боротьби між фанатичними звеличниками консервативних давніх метод лікування, головно зелами та масажами, та реформаторами цих старих метод.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ ВІДБУВ СВОЇ ЧЕРГОВІ РІЧНІ ЗБОРИ

Ню Йорк. — Минулої середи 21-го жовтня ц. р., в приміщеннях власного величавого будинку при 2 Е 79 вул. в Ню Йорку, відбулися річні збори Українського Інституту Америки, який постав завдяки заходам українського винахідника й промисловця Вол. Джуса. У зборах взяли участь майже всі члени, яких під цю пору має Інститут коло сорок, в тім 16 індивідуальних членів, які вплачують до Інституту уділ не нижчий тисячі долярів, та 17 членів громадських інституцій. Збори відкрив президент й фундатор Інституту п. Вол. Джус, який згадавши смерть останньо померлого співробітника Інституту сл. п. проф. М. Ветухова, подав порядок нарад та склав свій президентський звіт англійською та українською мовами. Після того слідували звіти касира та голів поодиноких комісій, а саме Платона Стасюка від комісії членства, Остапа Балабана від комісій стипендій та виставки патентів українських винахідників, і Волтера Бакада від комісії зв'язків і інформації. На виставку патентів вплинуло понад сто експонатів, в тім кругло 70 самого фундатора Інституту. З окремого позичкового фонду для потреб студенства в сумі 10,000 долярів виплачено в минулім році 3,000 долярів. В дискусії над звітами забирали голос І. Василищин, М. Пізнак, Я. Падох, В. Стек, П. Стасюк, В. Бакад, п. Кан і ін. Після вибору В. Джуса та О. Балабана на два опорожнені директорські пости, президент Інституту В. Джус подякував всім, хто трудився для Інституту та склав експонати для його збірок. Після зборів управа Інституту зготовила гостину для учасників зборів, з яких деякі прибули з дружинами. Останні збори виявили дальший ріст Інституту, як щодо членів, так і щодо його майна та засягу діяльности.

В АМЕРИЦІ

● 21-го жовтня арґентинські фльота і летунство дістали наказ виступити проти невідомого підводного човна, який появився коло узбережжя Арґентини. 19-го жовтня підводний човен також невідомого походження обстріляно, і він нагло занурився під воду.

● Керилові Чессману, 11 років тому засудженому на кару смерти за викрадення і зґвалтування жінки, знову відкладено виконання кари до 3-го листопада ц. р. бо суд має ще раз розглянути деякі документи. Йому відкладали кару уже сім разів. В тюрмі написав він автобіографічного характеру книжку, яка принесла йому славу і гроші.

● Чарлз Ванц із Ланкастеру, Пенсилвенія, відкриваючи устрицю, знайшов у ній 48 перлин. Професор біології Джан МекДермонт каже, що досі він не чув про такий випадок, щоб аж стільки перел могло бути в одній устриці. Ванц віддав перли до шкільного музею, бо продажної вартости вони не мають.

● Колишній нюйоркський губернатор і кандидат на президента Аверелл Гарриман заявив, що в 1960 році демократичний кандидат переможе республіканського кандидата. Імени демократичного кандидата він не назвав, а щодо республіканського, то вважає, що буде ним віце-президент Ричард М. Ніксон.

● Заступниця суперінтендента шкіл в Ню Йорку, Флоренс С. Вомонт, повідомляє, що публічні школи не є аж так переповнені, як дехто твердив, бо пересічно на одну клясу припадає по 30,5 учня. В деяких клясах є навіть по 20 учнів.

● 22-го жовтня в Ню Йорку на 5-ій Евню відбулося відкриття Мистецького Музею імени Соломона Ґуґґенштайна, на якому відчитав лист президента Айзенгавера секретар здоров'я, виховання і добродійности Артур С. Флеммінґ.

У СВІТІ

● У Лондоні появилась біографічна книжка про королеву Марію, дружину короля Юрія V і бабуню нинішньої королеви Єлисавети II, яка особистий щоденник Марії, її листи та інші документи, передала письменникові Джемсові Поп-Геннесі для літературного використання. З цієї книжки виходить, що королева Марія вважала найбільшим у своєму житті ударом зречення з престолу свого найстаршого сина, Едварда VIII, що волів одружитись з американською розведеницею Валліс Варфілд Сімпсон, ніж бути англійським королем. Королева Марія померла 24-го березня 1953 року, мавши 85 років.

● Диктор західньо-німецької державної радіовисильні Йоахім Куленкампф, відкриваючи минулої неділі радіопрограму звернувся з привітом до всіх слухачів у „Німецькій Федеративній Республіці і в Німецькій Демократичній Республіці", забувши додати перед назвою цієї останньої слова „так званої". Західньо-німецькі офіційні чинники завжди обов'язково говорять про „так звану" Німецьку Демократичну Республіку, себто комуністичну Східню Німеччину. З цього приводу Куленкампф мав службові неприємності. Його виправдали після того, як він заявив у наступній передачі, що помилився.

● Група совєтських економістів під проводом вірменського ученого Анушавана Арзуманьяна, на запрошення державної Комісії розвитку ЗДА, виїхала з Москви до Америки, щоб познайомитись з працею американських учених в ділянці економічних дослідів.

● Французький уряд відмовився видати візу двом членам англійської пацифістичної організації, що веде пропаґанду проти атомової зброї. Вони хотіли дістатися через Альжир до Сагари, де французи приготовляють свій перший атомовий вибух.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОВКОЛА „ВЕРШИННОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ"

Властиво, вже само запрошення Хрущова до Америки відразу перерішувало справу нової конференції „на вершинах" в її користь. Бо як відомо всьому міжнародному світові, що Нікіта Хрущов добивався можливости приїхати до Вашингтону з такою самою впертістю, як і можливости уперше офіційно засісти за спільним конференційним столом з президентами ЗДА і Франції та прем'єром Англії. Ясно, що участь в такій конференції, як і відвідини у Білому Домі, потрібні Хрущову для скріплення свого персонального престижу і для пропаґандивного їх використання. Проголошено формулу, що єдино конференція „на вершинах", з участю найвищих державних керівників, може розв'язати ті проблеми, що їх не всилі поладнати нижчі ранґою репрезентанти. Коли ж візита Хрущова в ЗДА закінчилась проголошенням „духа Кемпу Дейвіда", то стало очевидним, що ця візита була лише прислівним „а", за яким має прийти „б" конференції „на вершинах".

Ще більше зактуалізувала цю справу виборча перемога в Англії консерватистів. Бо хоч і англійські соціялісти були за таку конференцію, проте консервативний прем'єр Мекміллен зробив з неї виборче гасло і, перемігши, мусить його реалізувати. Тому — як твердить преса — у дипломатичних розмовах між Вашингтоном і Лондоном устійнено, що конференція „на вершинах" повинна відбутися в Женеві ще в грудні цього року, а відбутий перед тим з'їзд найвищих державних мужів ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини мав би скріпити їхній одностайний і гармонійний фронт.

Тим часом несподіванку зробив президент Франції Шарль де Голь. В офіційному комунікаті Франція висловилась проти конференції „на вершинах" у терміні ближчому як весна наступного року. Франція хоче попередньої докладної підготови, щоб мати певність, що така конференція не скінчиться новою невдачею, бо ж по суті Совєти ані на крок не поступились з свого становища в справі Західнього Берліну, об'єднання Німеччини і міжнародної контролі, як передумови для будь-якого роззброєння. Франція хоче також перевірити добру волю Москви в ході теперішніх дебат у Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй та в подіях на Середньому і Далекому Сході. Отож, Франція не бачить причини, чому треба квапитися в справі нової зустрічі з Хрущовим, поки ще не відомо, як він буде там поводитись.

Невідомо ще, чим закінчаться ці переправи щодо дати конференції „на вершинах". Хоч на становище Франції впливають напевно і її внутрішні справи (бажання впорядкувати спершу справу Альжиру і, може, перевести атомовий вибух в Сагарі), проте, холодний і дуже обережний розгляд справи такої конференції Францією викличе апробату в усіх, що ніколи не захоплювались такими конференціями, які до цього часу кінчались для вільного світу з правила — сумно.

СТРАЙК І ЗАКОН

През. Айзенгавер, діставши від покликаної ним спеціяльної тричленної Перевірчої ради звідомлення, що виглядів на швидку мирну злагоду між власниками сталеварень і сталеварами немає, скористав із закону Тефта-Гартлі, який дозволяє припинити страйк на 80 днів, якщо він загрожує здоров'ю і безпеці нації. Однак, щоб ввести цю клявзулю закону в життя, треба дістати рішення суду. І ось поведено перед судами процесування за букву закону, за інтерпретацію понять здоров'я і безпеки нації та за розуміння ситуації, яка постала у ЗДА внаслідок страйку.

Американське судочинство відоме з дуже повільного діяння. Цивільна й карна процедура американського права дає спритним адвокатам можливість роками протягати справи — від найменших, як відшкодування за автомобільний випадок, до найбільших, як виконання кари смерти супроти злочинця. У даному випадку справа не може протягатись довго. Але й взагалі пересунення її в площину формалістичного спору за текст закону — затемнює суть проблеми. Бо ж цією суттю є аномалія, що однаково власники сталеварень, як і керівники спілки сталеварів не зуміли протягом буквально 100 днів викресати з себе стільки доброї волі, впертости і хисту в безпосередніх переговорах, щоб прийти до добровільної згоди. Суть проблеми в тому, що в Америці нема місця для боротьби кляс, замість якої мусить панувати дух солідаризму працедавців і робітників, об'єднаних в одному світі праці. Суть проблеми в тому, що неможливо до безконечности продовжувати стан, в якому вже тепер у 10-ох стейтах країни є близько 800,000 безробітних, а з кінцем року можуть бути їх мільйони.

Тому треба сподіватися, що застосування закону Тефта-Гартлі стане тільки засобом для приспішення добровільного закінчення страйку, на базі нового справедливого колективного договору праці.

КОНҐРЕСОВА БІБЛІОТЕКА

Конґресова Бібліотека у Вашингтоні, як відомо, належить до ряду найцінніших і найбільших бібліотек світу. Засновано її щойно в 1800 році, отже вона чи не наймолодша віком світової слави книгозбірня. В першому році свого існування містилась вона в одній малій кімнаті Капітолю, мавши всього-на-всього 740 книжок та одну скриню з мапами. Протягом перших місяців існування не мала навіть сталого бібліотекаря. Тепер Конґресова Бібліотека начисляє 36 мільйонів назов. Вона приміщується в двох великих будівлях, що займають 36 акрів. Довжина книжкових полиць становить 250 миль, а обслуговують цей книжковий лябіринт дві з половиною тисячі платного персоналу.

Однак, і ці два будинки виявилися вже замалі, і тому цього року управа бібліотеки звернулась до Конгресу з просьбою асиґнувати певну суму грошей на будову третього будинку, що своїми розмірами буде більший від двох попередніх, разом узятих.

Конґресова Бібліотека в перших роках свого існування була призначена для обслуги обидвох палат Конґресу, але з бігом часу віддано її до публічного вжитку, і стала вона власністю всього американського народу. На думку книжкових авторитетів, це найбільше у світі джерело різнородних ділянок науки та літературознавства, а також одна з найсолідніше скомплектованих і скаталогованих бібліотек світу.

Різними шляхами напливають щоденно до Конґресової Бібліотеки сотки видань: дорогою закупів, книжкового обміну, у формі дарунків від авторів, видавництв та приватних осіб у ЗДА і поза ними. При бібліотеці існує єдиний у цій країні книжковий відділ: авторські примірники видань, які здепоновано тут виключно для охорони авторських прав („капірайт" публікації). У попередньому році Конґресова Бібліотека дістала 4,500,000 різних друків, з того числа лише 787 тисяч назов прийнято на її полиці. В тому ж таки році бібліотека продала, обміняла, подарувала або перенесла до інших державних бібліотек і агенцій 5,360,000 прерізних друкованих видань. З-поміж величезного числа скаталогованих видань має вона 193 томи видань різних італійських авторів — про Східню Африку та одне рідкісне видання творів Арістотеля з 1530-го року. Також збережено рукописи генерала ЗДА Натана Твайнінга та тисячу звоїв високовартісних телевізійних фільмів.

Загально беручи, бібліотека зберігає понад одинадцять мільйонів праць, які мають будь-який лінґвістичний зв'язок з усіма мовами світу. До відділу „чужих мов" належить м. ін. приватна бібліотека б. російського царя Миколи II, 5,040 томів Китайської Енциклопедії, одна з трьох у світі копій Ґутенберґової Біблії (з числа тих відомих, що знаходяться у дуже доброму стані!) і перше видання „Проґресу Паломників" (славний для англосаксонського світу алеґоричний твір 17-го століття) британського духовника Джана Воняна, в якому високомистецькими картинами змальовано життя й дії уявного християнина, від часу його навернення по кінець життя.

З ділянки стислої науки й технології знаходиться в цій бібліотеці півтора мільйона книжок і памфлетів, чи не найбільше у світі число, в одному місці. Також напливає сюди щороку пересічно дванадцять тисяч назов наукових публікацій різними мовами світу. До унікатів належить колекція кам'яних плит, на яких славний подорожник і письменник Р. Кіплінг, подорожуючи по Сагарі, написав деякі свої новелі.

Конґресова бібліотека містить безцінні пам'ятки національного характеру. Є тут відділ рукописів, що начисляє 15,600,000 назов, зокрема найцінніша американська святість, Джефферсонова „Декларація Незалежности". Для майбутніх поколінь збережено 121,800 фільмів, з яких перший, що дістав тут свої охоронні („копірайт") права, походить з 1894 р.

Важливою проблемою для консервації цих грубих мільйонів книг та рукописів є охорона їх від найбільшого їхнього ворога — пороху. Впродовж цілого року поважне число фахівців з найбільшою дбайливістю відсвіжує і очищує від пороху ці книжкові гори. Але за один рік ледве півтора відсотка цього велетенського добра попадає в руки цих очищувальників.

У цьому „святая святих" американської (і світової) культури, науки й побуту знайшло гостинний дах чимало цінних, а то й дуже рідкісних українських видань, що вийшли друком на рідних землях. Про ці наші національні культурні цінноці була не одна згадка в „Свободі". Чимало студентів українського роду, науковців, письменників та громадських діячів користуються безцінними скарбами Конґресової Бібліотеки, найпередовішої у світі не лише своїми матеріяльними благами, технікою і продукцією, але й вартостями духового і культурного порядку.

О. М.

ХРУЩОВ ПІДТРИМУЄ СТАНОВИЩЕ КОМ. КИТАЮ В СПРАВІ ФОРМОЗИ

Вашингтон. — Нікіта Хрущов прислав в минулому тижні листа президентові Айзенгаверові, в якому він займається головно засуджуваною вільним світом політикою комуністичного Китаю супроти Формози (Тайвані). Признавши щойно в минулу середу 21 ц. м. сам факт отримання Президентом обширного листа від Хрущова, з Білого Дому заявлено журналістам, що той лист не буде оприлюднений. Подано з нього тільки ту подробицю, яка стосується відношення комуністичного Китаю до Формози (Тайвані), при чому Хрущов підтримує давнє своє солідарне з китайськими комуністами становище, що цей острів є інтеґральною частиною Китаю і тому китайські комуністи мають „право" заповідати його „визволення". Хрущов у своєму листі буцім-то заперечував американські закиди щодо відповідальности Москви за політику „суверенного" комуністичного Китаю, водночас солідаризуючись з його становищем в справі Формози.

КІНЕЦЬ ОДНІЄЇ СПРОБИ

Париж. — Протягом більше, як десятьох років увесь світ з незвичайною увагою приглядався до вийнятково відважного експерименту в лоні Французької Католицької Церкви — експерименту з священиками-робітниками.

Ідея вмонтувати священиків у робітниче середовище зродилася приблизно 30 років тому в душі тодішнього архиєпископа Парижу, кардинала Сюара, який бачив, що робітництво промислових передмість Парижу, відомий „червоний пояс" довкола столиці, яким так пишаються комуністи — поганізується. Еміненція Сюар не міг погодитися з думкою, щоб „старша донька Вселенської Церкви", як титулують у Ватикані Французьку Церкву, могла у 20-му столітті допустити до існування під боком паризького Архиєпископського Престолу мільйонів справжніх поган.

І в нього зродилась ідея євангелізувати ці поганські маси. Проповідники й місіонарі — на його думку — повинні піти в робітничу масу безпосередньо, не через існуючі парохії, від яких робітництво зовсім відкинулось. Ці місіонарі повинні працювати за одним станком з новітніми поганами, вести повністю їхній спосіб життя і тим здобути їхнє довір'я. А здобувши товариське довір'я, — говорити з ними на теми віри й Церкви.

Франція — батьківщина матеріялістичної філософії, вільнодумства й раціоналізму. Але Франція також база кількох хрестоносних походів. І коли хтось сьогодні бачить у Парижі тільки кабарети, то він глибоко помиляється, думаючи, що нема місіонарів також у середовищі вуличниць. Франція має моральні підстави домагатися місця між великодержавами, бо вона — велика нація, в якій знайдете і зле і добре. В кожному разі, кандидатів на священиків-робітників не забракло. Кандидатів було навіть більше, ніж керівництво цієї спеціяльної місії сподівалось. Якщо у Франції бракує священиків і їх спроваджують з Бельгії та Голляндії, то кандидатів на священиків-робітників не забракло.

У копальнях, фабриках, в каменоломах, в портових доках, навіть в „пустелі Піґаль", в середовищі шмуглярів, наркоманів, ґенґстерів і торгівців живим товаром — появилися проповідники Божого слова. Їх висміювали, з них знущалися, їм ламали хребти і пробивали голови, але ніколи не бракувало охочих заступити тих, що мусіли піти в лікарню чи й навіть на той світ.

Десятирічний досвід показав, що праця в робітничому середовищі вимагає спеціяльної підготови. Тому заложено окрему семінарію для майбутніх священиків-робітників. Число їх ввесь час збільшувалося, а поле їхньої діяльности поширювалось. Появилися їх пристрасні прихильники. Найбільші труднощі постали тоді, коли комуністи, які у Франції дуже цупко тримають найбільший робітничий синдикат у своїх руках, вирішили змінити тактику: замість поборювати священиків-робітників, привернути їх до клясової боротьби й використати для себе.

Північно-американський читач, щоб зрозуміти вище сказане, мусить уявити собі специфічно французькі умовини життя. Франція належить до середземноморських країн і клясові противенства тут далеко більші, як у країнах англо-саксонських. Не зважаючи на велику поступовість французів, на їх великі осяги в ділянці соціяльного законодавства, клясові різниці тут в багатьох випадках ще дуже різкі, а після останньої війни, в роки спекуляції й загальних злиднів, вони були вийнятково грізні. Священик в ім'я любови до ближнього, бачачи всю мізерію свого ближнього, не міг лишатися байдужим до долі свого товариша праці. Поминаючи аспекти вічности, він вважав за нормальне включатися в страйки, отже включатися в клясову боротьбу. А цього не могла допустити Церква.

З спеціяльних семінарій виходили молоді люди. Як би досконало не були вони підготовлювані до своїх завдань, все ж перед ними ставала надто важка проба життя. Поминаючи соціяльні справи, проходили справи чисто людські й особисті. Вихований у семінарії юнак-священик опинявся в самій гущі життя, в якій бачив страшенно багато такого, про що не було прямої мови в семінарії. Він жив разом із робітниками, він тримав дітей на руках, відчував родинне тепло, а одночасно бачив людську біду. У нього породжувався сумнів, чи належно сповняє він заповіти Христа про любов до ближнього, ідучи шляхом священства, тримаючись священицьких приписів і метод?

Церква побачила всі ці труднощі, і кілька років тому вирішено переорганізувати вишкіл священиків-робітників, а крім того обмежити час їхньої праці у фабриках і копальнях. Вони мали право працювати лише три години денно. А тим священикам, які заанґажувалися в синдикальну боротьбу, наказано відтягнутися з неї. Не обійшлося без прикроців: деякі священики відмовили послуху, але, розуміється, це була меншість.

Експеримент із священиками-робітниками став об'єктом широкої дискусії. Але 10 років — це для Церкви лише мить, і ніяк не можна доказати, що експеримент не вдався. 14 єпархій взялися за працю в цій ділянці, спрямовуючи також світських апостолів на ті місця, де стояли священики-робітники. Єпископат звернувся до Риму з пропозицією знову привернути 8-годинне затруднення священиків-робітників на праці у фабриках.

У липні ц. р. Апостольська Столиця відповідала, що священики повинні діяти моральним прикладом і словом, а не фізичною працею, і що місію священиків-робітників повинні перебрати світські апостоли. Священик має спеціяльні завдання і мусить також способом свого життя відрізнятися від парохіян.

Цю відповідь щойно у вересні опубліковано в пресі. Вона викликала важкі контроверсії, але дисципліна Католицької Церкви припинила дискусію, і експеримент з священиками-робітниками припинено.

Та ідея кардинала Сюара не вмерла. Вона живе і дає свої плоди. Адже Католицька Церква у Франції розпоряджає сотками досвідчених спеціялістів в ділянці євангелізації модерних поган, і вони будуть не тільки дорадниками, але й організаторами світського апостоляту, справжніх світських місій у робітничому споганізованому середовищі.

О. Д-вич

ЧОМУ ЗБІРКА НА „ВЕСЕЛКУ"?

Хоч кампанія за збірку на пресовий фонд „Веселки" стала вже традицією й зустрілася з повним зрозумінням, признанням і підтримкою нашого громадянства, все таки є ще певна його частина, яка не з'ясовує собі якслід фінансово-матеріяльних та ідейно-моральних принципів і спонук, що зумовляють потребу збіркової акції. Через те деяка частина громадян стоїть осторонь цієї всенародної акції, ставиться до неї пасивно, а то й, хоч і рідко, подибуються одиниці, які зі злої волі, або в добрій вірі активно виступають проти збіркової кампанії, квестіонуючи її потребу й доцільність.

Тому при нагоді нової кампанії, що саме проходить на „Свободу" й її видання, в тому й на „Веселку" з повною інтенсивністю впродовж місяців жовтня й листопада, а потім продовжуватись ме ввесь рік, варто ще раз пригадати й з'ясувати матеріяльні й ідейні спонуки збіркової акції на пресовий фонд.

Кожний свідомий член нашої національної спільноти знає, що одною з аксіом і імперативів нашого національного буття — є зберегти молоде покоління для нашого народу, тобто дати цьому поколінню національне виховання.

Поруч родинного дому, рідної школи, Церкви, молодечих організацій, одним з найнайважливіших засобів досягти тієї мети є друковане слово — дитяча книжка й журнал, в тому й „Веселка", як репрезентативний дитячий періодик-місячник на еміграції, що виходить уже шостий рік заходами УНС-„Свободи".

Як кожна видавнича справа, так і видавання доброго змістом і багатоілюстрованого кольоровими малюнками журналу, вимагає великих коштів. Передплати, на яких повинна базуватися „Веселка", покривають тільки половину коштів видання. Чому? Причин багато. Наша національна спільнота на еміграції замала чисельно, засобна матеріяльно, замало свідома, щоб дати таку кількість передплат, що покрили б повністю витрати. Тільки незначна частина дітей передплачує газетку, тільки небагато з передплатників точно вплачують належність. Отже головне джерело впливів не дописує. Оголошень з виховних моментів до дитячого журналу брати невказано, меценатів у нас немає.

Тут часто збоку деяких наших громадян паде питання: чому УНС, власник багатомільйонового майна не покриває з власних засобів коштів свого таки видання.

Проаналізуймо причини, чому Союз цього не робить. Майно УНС, це гроші його членів, це обезпечення, яке треба виплатити тим членам. Воно може піти тільки на ті цілі, на які воно призначене. В статуті забезпеченевих товариств немає передбаченого фонду на видавничу діяльність, а коли братська організація все таки веде таку діяльність, то їй не вільно вживати на неї асекураційних фондів своїх членів.

Друге: навіть, коли б така можливість була з резервових фондів, то було б проти основних засад економіки витрачати одній інституції кількатисячні фонди річно на нерентовне підприємство, бо за кілька років виросла б така поважна сума, що перейшла б резервові фонди найбагатшої інституції.

Це так сказати б матеріяльно-фінансовий і економічно адміністративний бік справи. Але куди важливіші ідейно-моральні моменти.

Хоч видавцем „Веселки" є УНС, проте „Веселка" виходить не тільки для дітей-членів Союзу, але для всієї української дітвори на еміграції, не лише в ЗДА, але по всьому світі, при чому поважну частину накладу розсилається по зниженій ціні для дітей в Австралії й Південній Америці, або зовсім безкоштовно для дітей в Европі. По зниженій ціні отримують „Веселку" школи, курси, молодечі організації, всі, хто замовляє журнал групово. Так отже „Веселка", будучи правною власністю УНС, стає одночасно і власністю загальнонаціональною.

УНС, видаючи „Веселку", хоче мати цю свідомість, що його ініціятива має підтримку всего громадянства. Виховання молодого покоління це не тільки справа УНС, „Свободи", групи виховників, учителів, дитячих письменників, образотворчих мистців, але всенаціональна справа. Всі ми без вимку за неї відповідальні і всі мусимо до неї прикластися, хто працею, хто фінансово, хто одним і другим. Це дасть нам почуття єдности, почуття спільности, розуміння спільних інтересів.

Тому й фонди на покриття коштів видання „Веселки" мусить дати громадянство. Бо хто може відказатися від цього обов'язку, хто може сказати, що його не обходить доля молодого покоління. Це так, якби відрікався майбутнього своєї нації й існування її обмежив тільки до себе й свого покоління.

Збіркова акція не є ніяким „простяганням руки", не є просьбою милостині, це явище здорове, оправдане і матеріяльними й моральними потребами, а виховна сила почуття національної єдности — велика. Дарами, записами, фундаціями, всенародними збірками стоять славетні інституції пребагатої й могутньої Америки — університети, музеї, досліді інститути, добродійні заклади, Червоний Хрест, не зважаючи на те, що американські громадяни платять державі податки, а в підземних сховищах зберігаються величезні склади золота. Але власне ці збірки, добровільні пожертви скріплюють моральну силу американського громадянства, заспокоюють природний гін людини до жертви в користь спільноти, споюють окремих громадян у суцільну націю. Чому мало б це бути чимсь неґативним у нас, національній групі, яка більше, як будь-яка друга потребує єдности? Спільними силами, спільними дрібними пожертвами, які ніяк не захитають нашого бюджету, сповнимо наш національний обов'язок, невеличким зусиллям доконаємо велетенського діла, що матиме значення не лиш тепер, але й у майбутньому.

Пам'ятаймо: тепер покищо йде про фонди, які при добрій волі зібрати легко, але коли занедбаємо цю справу, то незабаром стане перед нами грізний факт, що фонди будуть, але не буде для кого видавати дитячого журналу. Цієї можливости можемо уникнути, коли відгукнемось на заклик збіркової кампанії й активно включимось в списки тих, які складають свій даток на пресовий фонд „Свободи" й її видань, у тому й дитячого журналу „Веселка".

Володимир Барагура

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(17)

А Роза вибралася знову шукати останків їжі. Так завжди буває наприкінці місяця. Живуть комуною. Так з перших днів по приїзді наказала завшколи, мовляв, інакше й годі. Разом купили, разом з'їли. Як лише прийде зарплата, наберуть усього в кооперативі: хліба, цукру, масла. І починаються гейби їстивні оргії. Роза веде в них перед. Вона залюбки видобуває з хлібин м'якуш, обліплює його маслом і так ковтає захланно. Її кишені повні цукру, що ним ласує на проходах чи під час навчання.

Дякуючи таким темпам у споживанні дібр, біля двадцятого числа в касі комуни порожньо. Тоді, як оце тепер, вишукуються й догризаються шкуринки та сухарі. А потім, заборгувавшись по вуха в крамниці, доводиться жити голодом та ласкою Галі, що принесе часом картоплі чи вівсяних остистих і твердих, як камінь, паляниць.

Давно щось не приходила Галя. Страшенно хочеться їсти. Чи справді ціль цієї немудрої процедури колективного життя така благородна, що треба жертви? Чи це єдиний шлях викоренити самолюбні звички людини, залишки власницького інстинкту? Чи такий то буде лад, таке щастя в безклясовому суспільстві майбутнього?

Запитати б про це Розу Абрамовну. Хіба ж вільно про таке говорити? Хіба ж можна довести завшколі, що це очевидна забріханість і безсоромне, підленьке прикривання власної захланности? У Рози налите підборіддя, а Зіна худенька й бліда. І так хотілося б заощадити кілька карбованців. Ну, що вона зробила б з отими грішми? Купила б собі нові черевики. Пошила б сукню. Може вислати Вадимові, він же там із своїми студіями пробивається.

В уяві випринув образ брата, а з ним щось тривожне і болюче. А хіба він вартий того, щоб йому висилати? А що коли він, саме він вразив смертельно сестрине серце?..

Поворот Рози розігнав задуму. Знову скрипнуло ліжко під вагою потужного корпусу. Тепер треба сидіти ще тихше бо завшколи, не знайшовши нічого, люта, як голодна вовчиця.

— Двадцять п'яте сьогодні, — підсумувала Роза свої невдалі розшуки.

— Да! Двадцять п'яте — згодилася Поліна. — А ми наче на засланні. Точно. Серьожа — диявол, навіть не приїжджає. І чого він хоче від нас?

— Ти добре знаєш, чого він хоче від нас і що ми повинні робити.

— Не знаю.

— Хоче, щоб ми включилися активніше в антирелігійну кампанію. Знаєш, що розказував по повороті з церкви. Це прямо скандал. І в школі таке трапилося. А що ми зробили? Одна лекція в клюбі — і все. Та краще, щоб і тієї не було.

— Да! Прямо скандал вийшов!

Ворожість і ненависть, мста і лжа випринули середньовічними алегоріями з темних кутків кімнати. Їх руки — довгі помацки сплелися в круг, і ось завихрилися вони льотом кажанів над головами все нижче...

— А Зіна є тут, чи вийшла куди? — запитала парал Роза.

— Я тут! — озвалася Зіна.

— А мені, бач, здалося, що тебе тут нема.

— Мріє! — завважилася Поліна, захихотівши.

— І що ж ти, Зіно, скажеш про це все?

— Про що саме?

— І не кажу! — У голосі завшколи вчувалася неприхована злість. — Вона навіть не слухає, про що говоримо. Наче це її не обходить. От і картина нашої протирелігійної кампанії. От де причина наших невдач.

— Що ж я винна?

— Що ти винна? Хочеш, скажу тобі? Оце читала тоді лекцію, як мертва, без переконання. Всім видно було. І стоїть та червоніє, як дівка на сватанні...

— Розо!

— ...і червоніє. Замість заговорити, запитати, на мене очима лупає, мовляв, скоріше кінчайте, я хочу додому.

Зіна підвелася рвучко й вийшла з кімнати в темряву безмісячного літнього вечора. Сльози котилися по обличчі, і було так добре, що ніхто не бачив їх. Ось смерека біля огорожі. Дівчина притулилася до стовбура. Чи дерево відчуває, чи воно без серця, глухе, як деякі люди? Та й чого плакати? Чого плаче вона? Чому світ такий порожній? Пішла б тепер кудись. Але куди? Куди?

Попід кичери, по верхах блимали рідкі світла. Там люди. А все чужина. Піти б хіба до Галі...

Вона попрямувала на сільську дорогу, перейшла вузький місток. Не піде до Галі. А от у клюбі по тій стороні, де кооператива, світиться. Смуги світла пробиваються крізь щілини дерев'яних віконниць. Мабуть, привезли з районової бази крам. І оце розглядають, добро ділять між собою.

Підійде ближче. Але, здається, на розі будинку хтось стоїть, чатуючи.

Сполохано попрямувала далі. Вузька міжгірська дорога, вибоїста, крута. Обабіч високі тини. Забігають під ворота собаки, уїдаючи. В'ється дорога поміж хатами, нібн й не знає, куди їй іти, як проскочити між річкою й горбками.

Якось страшно й надходять такі одчайдушні думки. Піде, піде далеко, щоб уже ніколи не вертатися в цю осоружну школу. Вони ненавидять її. Вони глумляться з неї і переслідують її щоденними дотинками, насміхами й погрозами. Піде на кручу. Там, де річка загачена. Біля греблі бездонна глибінь...

А хтось наче йде за нею. Тінню скрадається попід тином. Завмре. Лише собака в'їдає чогось завзято аж захлинається, хоча вона вже далеко.

Зіна пристанула перед заснулими житами та вівсами на рівнині під горою. Насторожено, тихо. Падають роси. Спрагло, п'яніючи втягають в себе поля вологість. Село позаду, а гора ліворуч височіє під зазореним небозводом, як велетенська козацька могила.

Дівчина відітхнула з полегшею й знову насторожилася. Хтось плаче? Чи може співає десь далеко?

Вона пішла навпростець у напрямі звуку. Трави й збіжжя сипали їй на ноги росою, а вона, наче сновида, не запримічувала цього, вся заслухана в дивний спів чи гру.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ, ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

ДЕСЯТЬ РОКІВ КОРИСНОЇ ПРАЦІ

З ПРИВОДУ ДЕСЯТИЛІТТЯ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

Восени 1949 року гурт українських мистців і літераторів, здебільша з тих, що прибули того й попереднього року до ЗДА, заснував Український Літературно - Мистецький Клюб у Ню Йорку, і за ними пішли й інші українські середовища у ЗДА і в Канаді, такі, як Дітройт, Торонто і востаннє Вінніпеґ.

Початки діяльности нюйоркського ЛМКлюбу були і скромні і важкі. Протягом перших місяців ЛМКлюб перебував у комірному в Об'єднання Українських Ветеранів, і щойно згодом керівникам Клюбу повелося здобути просторе приміщення (два поверхи) при 149 Друга Евню, відновити його і влаштувати відповідно до завдань в літературній і мистецькій ділянках. Після ремонту приміщень, проведеного почасти руками і грішми самих же небагатьох у той час членів під проводом проф. Сергія Литвиненка, Клюб почав широку діяльність в різних напрямках, яка триває й до сьогодні.

Ділянкою, якій присвячено головну увагу, було влаштовування літературно - мистецьких п'ятниць чи пак „п'ятницевих вечорів", що їх на протязі 10 років відбулося понад 400. Своєю програмою були ці вечорі змістовні й різноманітні. Були вони виповнені або індивідуальними, або збірними авторськими виступами, з участю виконавців їхніх творів, або доповідями на різні літературно - мистецькі теми, читанням спогадів, концертовими виступами, а то й дискусіями та обговорюванням різних мистецьких імпрез. Брали участь в усіх цих виступах не тільки мистці, літератори та публіцисти члени і не-члени ЛМКлюбу, але дуже часто також письменники і мистці з інших осередків ЗДА, Канади і врядигоди з Европи та інших частин світу. Реєстр тих, що виступали на вечорах ЛМКлюбу, охоплює понад півтисячі осіб, здебільша відомих і визнаних письменників та мистців.

Рівнорядно з п'ятницевими вечорами влаштовувано час від часу (здебільша двічі на рік) Літературно - Мистецькі Ярмарки, в яких виступав звичайно більший гурт мистців слова, музик і співаків. Таких Ярмарків на протязі існування ЛМКлюбу відбулося п'ятнадцять. Були поставлені вони завжди на високому мистецькому рівні і завжди притягали широку публіку, причиняючись до вироблення її мистецького смаку і вимог. Шіснадцятий Літературно-Мистецький Ярмарок для відзначення 10-ої річниці існування ЛМКлюбу в Ню Йорку відбудеться 24-го жовтня ц. р. В програму входитимуть, крім мистецьких виступів, слово голови Клюбу проф. Сергія Литвиненка „до вдячних слухачів та співробітників" і імпровізована промова ред. Івана Кедрина п. н. „Десять років успіхів і розчарувань".

В домівках ЛМКлюбу примістилися, ведучи свою професійну діяльність і доповнюючи своїми імпрезами, влаштовуваними самостійно або у співпраці чи під фірмою ЛМКлюбу, ще Об'єднання Мистців Українців у ЗДА й Український Музичний Інститут, які відбувають тут свої сходини й засідання, ведуть лекції і курси, для старших і для молоді. Мистці - пластики творили при ЛМКлюбі окрему секцію. Майже всі з 14 мистецьких, збірних й індивідуальних виставок Об'єднання Мистців Українців Америки, що їх відвідало понад 3,500 осіб, відбулися в приміщеннях Клюбу. І знову ж в цих виставках брали участь українські мистці, не тільки з Ню Йорку, але й з Европи, Південної Америки та Австралії. Усі ці виставки, як і влаштовувані потім на п'ятницевих вечорах дискусії над ними, у великій мірі причинилися до пожвавлення мистецьких зацікавлень публіки, що виявилося, зокрема, в збільшеному попиті на добрі мистецькі полотна та різьби.

З розвитком і поширенням українського громадського життя чимало видатних членів, літераторів і мистців, в тому теж й засновників та активних членів Клюбу, відійшло і працює в новостворених мистецьких організаціях та об'єднаннях. Це в деякій мірі обнизило рівень мистецьких імпрез, бо не завжди Управі ЛМКлюбу вдавалося знайти відповідних авторів, доповідачів та виконавців, і тому треба було інколи користати з готовости до виступу початкуючих чи менше відомих мистців і літераторів. Але в цілому це не вплинуло на рівень загальної діяльности Клюбу, а тільки може актуалізувало вимогу, щоб у працю ЛМКлюбу включались видатніші літературні і мистецькі сили, що перебувають на терені Ню Йорку.

Не зважаючи на ці деякі недостачі чи, як це окреслює в назві своєї заповідженої на 16-ий Ярмарок доповіді ред. Ів. Кедрин, розчарування, треба ствердити, що Український Літературно Мистецький Клюб у Ню Йорку став важливим і невід'ємним фактором українського культурного життя у вільному світі і цінною позицією в загальному громадському балянсі американського українства. Своєю працею нюйоркський ЛМКлюб дає стимул для пожвавлювання праці в літературно - мистецькій ділянці іншим ЛМКлюбам, що діють в інших українських осередках, не зважаючи на деякі диференціяльні процеси серед літераторів і мистців, і навіть на постання конкуренційних мистецьких об'єднань із подібною, як у ЛМКлюбів, програмою діяльности.

Десятиріччя безперервної діяльности відзначає цього року також і Літературно-Мистецький Клюб у Филаделфії, що постав у вересні 1949 року і теж може похвалитися досягненнями в своїй діяльності. Тому побажання розвитку й успіхів треба спрямувати сьогодні на адресу обидвох наших заслужених Ювілятів — Літературно-Мистецьких Клюбів у Ню Йорку й у Филаделфії, додаючи до цього побажання витривалости й сил у праці Їхнім Управам.

Володимир Прибила

Конференція в Джан Карол Університеті

Від 9—11 липня ц. р. в Джан Карол Університеті в Клівленді, Огайо, відбулася перша літня конференція. Тема доповідій: Проблеми Совєтсько-Російської імперії. Присутніх було коло 250 слухачів: професорів, студентів і громадян. СУСТА репрезентували: Володимир Д. Прибила, референт зовнішніх справ, і Адріян В. Кармазин, пресовий референт, що як голова студентського клюбу Осередок Східньо- і Середньо - Европейських наук при Джан Карол Університеті, допомагав організувати конференцію директорові професорові Михайлові Папі.

На передполудневих сесіях доповідали професори, а пополудні відбувались дискусії слухачів. Першим доповідачем був д-р Роберт Ф. Бернс, директор рос. наук і голова департаменту історії при Індіяна Університеті. Тема доповіді: Совєтські і східньо - европейські науки в ЗДА. Доповідач твердив, що і для вихованників - професорів і студіюючої молоді дуже важною справою є вгибитися і вивчити проблеми дореволюційної історії СССР на вакаційних — літніх конференціях.

Професор д-р Роман Смаль-Стоцький, директор слов'янського іститутy при Маркет Університеті, говорив на тему „Національні проблеми СССР". Він твердив, що найголовнішою проблемою большевиків є внутрішні справи, а саме — як вдоволити поневолені народи. — Д-р Михайло Пап, професор історії і політичних наук виголосив доповідь на тему „Навчання в СССР". Він закликав професорів досліджувати методи і засоби виховання совєтської молоді, але не на те, щоб їх наслідувати, а на те, щоб пізнати, якими засобами большевики хотять нас ослабити. Нове покоління імперії Москви — заявив д-р Пап — це бездушні „роботи". — Д-р Іван Фізер, асистент професора Нотр Дам Університету, говорив на тему „Нові напрями в совєтській літературі". На його думку, по смерті Сталіна була відлига — совєтський режим злагіднів, але цей період був короткий. Дo влади прийшов Нікіта Хрущов, утвердивши свою позицію, став самодержцем. — Д-р Тібор Керекеш, директор етнічного інституту при Джорджтавн Університеті, говорив на тему „Совєтсько - російська політика в поневолених країнах". Поневолені Москвою нації — твердив д-р Керекеш — не сподіваються допомоги від вільних народів без огляду на те, що вони роблять і що з ними робить Москва. — Отець проф. Фр. Дворнік, знавець візантінізму при Гарвардському Університеті, говорив на тему „Московський світогляд і релігія". Він висказав своє переконання, що Церква в Совєтській Росії є знаряддям держави, так, як це було за царату, а різниця така, що Москва, „третій Рим", намагається довести людство до атеїзму. — Останній доповідач, професор — гість з Індії, д-р Белті Ша Гілані, говорив про політику Москви супроти азійських народів.

Науковий симпозіюм був добре підготований. Доповіді професорів творили одну цілість, яка дала живий образ СССР і загрозу, яку несе він вільним народам, коли легковажити і потурати „Хрущовим". Жаль, що українські студенти і інтелігенція Клівленду не використали такої доброї нагоди. Маю надію, що на другий рік це поправиться.

Доповідь в Ню Йорку про українців на Сьомому Фестивалі Молоді у Відні

10-го жовтня відбулася в Ню Йорку заходами Відділу Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України доповідь Євгена Стахова про участь українців в сьомому міжнародному фестивалі молоді у Відні. Доповідач був у Відні з рамени Дослідного і Видавнич. Об'єднання „Пролог" в Ню Йорку, яке, м. ін. влаштувало окремий станок з українською літературою в одній з віденських книгарень. Водночас на фестивалі були присутні представники майже всіх українських політичних груп на еміграції, які, як відмітив доповідач, діяли в порозумінні. Всі вони їхали до Відня з бажанням зустрітися з українською молоддю, яка брала участь у фестивалі в рямках делеґації СССР.

В розумінні доповідача, цей факт визначує в основі правильне становище української еміграції до виступів мистецьких ансамблів чи іншого типу відвідувачів з України. Ті відвідувачі, — це від часу закінчення другої світової війни третя форма зв'язків еміграції з Україною. Першу творили підпільні повоєнні зв'язки рейдуючі частини УПА, що в роках 1947 - 51 прибували на захід, а другу — передані на захід листи українських в'язнів совєтських концентраційних таборів.

Можна зустрінути серед нашої еміграції застереження щодо зв'язків з сучасною Україною, зокрема з українцями, що прибувають у вільні країни в рямках т. зв. культурного обміну. Тим не менше фактом остається, що в сучасних міжнародних умовах це впарі з поїздками туристів в Україну, одинока можливість зустріти українську людину дізнатися, що вона думає, інформувати її, і таким чином виконувати головне завдання політичного еміґранта, себто нести допомогу українському народові у його боротьбі за державну незалежність. Цією вимогою керувався також доповідач, їдучи на фестиваль.

Правда, можливості виконати ці завдання дуже обмежені. По перше, ансамблі, що їх висилають з УССР у вільні країни, аж ніяк не репрезентують вільної культури українського народу. Це люди старанно підібрані Москвою. По друге, навіть і ансамблі чи одиниці є під постійним надзором агентів МВД. У Відні цю ганебну ролю виконували приставлені до українських хлопців і дівчат бюрократи з комсомолу України, в тому і відомі редактори комсомольських газет. Хоч як вони боронили в розмовах сучасну дійсність в Україні, в тому і українську політику Москви, вони не могли відповісти на такі запити як те, чому сьогодні посилюється русифікаційний курс на Україні, чому нібн „суверенна УРСР" позбавлена основних елементів не тільки самостійности, але й автономії, чому вона не має дипломатичних взаємин з вільними народами, чому в Україні немає основних демократичних свобід, чому немає українських шкіл в РСФСР тощо. Ще живіше реагувала на такі протиріччя справжня українська людина, коли її вдавалось знайти серед гущі совєтських делеґатів. Кожний совєтський українець мусів зокрема відчувати своє упослідження в порівнянні з росіянами, які і у Відні вели себе як панівна раса. В таких умовах, казав доповідач, участь українців з еміграції у фестивалі себе вповні виправдала. Ми дечого навчилися від українців з УССР, і в неменшій мірі, вони дізналися чи усвідомили чимало з того, що закривала перед ними большевицька пропаганда зокрема якщо йде про оцінку праці еміграції.

Дискусія по цій інтересній доповіді розвинулась передусім довкола питання самого ставлення еміграції до т. зв. культурного обміну та до оцінки сучасної дійсности в Україні. Відмічена була зокрема небезпека творення Москвою на українських землях однородного типу совєтської чи імперської людини. З другого боку вказано на невинищимість національно - культурних первнів української людини з СССР. В дискусіях приймали участь д-р Л. Ортинський, який, як учасник Фестивалю, давав також деякі особисті спостереження, Г. Бакуменко, д-р В. Савчак, М. Мац, мгр. М. Лабунька.

А. Б.

З наших буднів

І У НАС ЮВІЛЕЙ!

По ювілею гетьмана Мазепи думалось - гадалось, що наступить маленька передишка з річницями та й що можна буде вструґати фейлєтона про золоту осінь, „бабине літо" та всякі інші, як казали в Краю, небесні миґдали. Та куди там! Від ювілеїв не обженешся, як своєї долі козацької конем не об'їдеш.

Ось тобі не знати звідки й коли нагрянуло 10-річчя нашого власного Літературно - Мистецького Клюбу! Воно, правда, і не така епохальна подія, як 250-річчя бою під Полтавою, який ми переміняли на Жовті Води, чи 80-ліття дорогого нашого проф. В. Дорошенка, а все ж таки, якщо це не ювілей, то бодай ювілейчик!

Розуміється, цю подію найбільше переживає наш голова, Сергій Литвиненко, бо на його голову звалився весь „троболь" з ювілейним Ярмарком. Забув наш голова за іконостаси, і за бажинти в п. Кобзяра, а цілими днями пересиджує коло телефону й „пише листи з печатками, розсилає на ввесь світ!" Якраз у таку критичну пору не стало відданих йому співробітників: пані проф. Приймової, яка від'їхала від нас у теплі краї, до Флориди, і п. Стефця Шпеха, що опинився аж у Німеччині, бо там тепер бракує ваґнерівських співаків.

А решта членів Правління, не згадуючи мене грішного, допомагають йому настільки, наскільки прийде їм до голови артистична фантазія... Справді, аж чудно, як то Клюб переклигав 10 років, маючи таких „урядників", як ми! Переклигав без фондів, субсидій, допомог, якось так, ніби чудом і з Божої ласки.

Воно, звичайна річ, не личить розписуватись про власні здобутки та заслуги для української культури на еміґрації навіть з нагоди ювілею. Втім — є книги, протоколи, там усе записано, хоч і наш секретар ред. Косаренко - Косаревич, не любить багато писати. Зате дуже рано й охоче стягає членські внески... Так чи так, ми віримо, що історія скаже колись про нас об'єктивне слово правди.

Тут я хочу лише згадати, як то ми колись починали роботу нашого Клюбу... Коли десять років тому ми зійшлись, ще на Евню „А", на першу товариську вечірку, то не було на що сісти, і ми були примушені позичити 32 крісла в похоронному заведенні П. Яреми. Коли про це довідався наш меценат п. Василь Пуйда, змилувався над нами, пішов на Деленсі стріт і зафундував нам 20 крісел. І це був перший наш здобуток на землі Вашинґтона.

Тепер, очевидно, в нас є не тільки крісла, але й фотелі, маємо свої фортепіяни, образи, скульптури, „гай-фай", телефон, ледівнику, навіть штучне охолодження, яке, щоправда, часто страйкує. Але то ще не все: маємо вірного і доброго партнера — Український Музичний Інститут, який помагає нам пхати біду наперед, сплачувати солідний чинш за дім. І то ще далеко не все: маємо дорогих та вірних наших членів - прихильників і широкий круг приятелів у Ню Йорку та поза ним, які відвідують наші п'ятницеві вечори, підтримують своєю участю наші культурно - мистецькі імпрези, а передусім — наші Ярмарки, яких ми вже, Богу дякувати, влаштували штук 15.

Ми віримо й сподіваємось, дорогі наші Друзі, що Ви своєю масовою участю на 16-му ювілейному Літературно - Мистецькому Ярмарку засвідчите, що існування ЛМКлюбу в Ню Йорку лежить Вам далі на серці, навіть після його ювілею...

Ікер

1894 — 1959 — 65 РОКІВ НА СЛУЖБІ ЧЛЕНАМ І НАРОДОВІ! СТАВАЙТЕ ЮВІЛЕЙНИМИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Ред. Клявдіюш Грабик вернувся до Польщі

Відомий польський політичний діяч і журналіст, д-р Клявдіюш Грабик, колишній член україножерного щоденника „Слово Польське" у Львові, потім активний член „санаційної" патії режиму Пілсудського ОЗН (Обуз З'єдночення Народового), на еміграції член групи Ради Народової в Ню Йорку, вернувся недавно на постійне до Польщі.

Клявдіюш Грабик перейшов був поважну еволюцію в своїх поглядах щодо України й українців і став відомий широкому українському громадянству на еміграції особливо з свого публічного виступу в Народному Домі в Ню Йорку. Водночас він став в загальному на ліберально-демократичні позиції, відірвавшись від реакційної ідеології Дмовського-Поплавського. Однак після жовтневих подій в Польщі з 1956 р. він почав пропагувати визнання комуністичного режиму Ґомулки і через те наразився на відчуження від великої більшости польської еміграції в ЗДА й західній Европі, як теж припинив свої зв'язки з українцями. Він утратив працю в редакції „Нового Святу" в Ню Йорку та викликав проти себе гострі атаки своїх земляків, особливо після того, як прийняв запрошення на бенкет до польської амбасади у Вашингтоні. Видав книжку з теоритичним мотивуванням свого становища та поїхав на 11 місяців до Варшави. Вернувшись відтіль пів року тому — після дальших дисонансів із своїми земляками рішив вернутися цілком до Польщі. Поворот до Польщі Клявдіюша Грабика є дальшим причинком до характеристики розтічі польської політичної думки та трудної ситуації, в якій опинилась польська політична еміґрація.

● Ірляндському президентові Імонові де Валера сповнилось минулого тижня 77 років. Він святкував ці роковини в тісному колі своєї родини, не змінивши ні в чому іншому свого денного розпорядку. Де Валера має кволе здоров'я і майже зовсім не бачить.

УКРАЇНЦІ ПІДТРИМУЮТЬ КАНДИДАТУРУ СЕМА БОЙКА НА МІСЬКОГО РАДНОГО

Рочестер, Н. И. — На цій світлині бачимо групу українських прихильників Сема Бойка, який, як республіканець, кандидує на міського радного. Ця українська група була присутня на республіканському прийняті в залі „Вор Меморіял", де був і сенатор Кеннет Б. Кітінґ із Ню Йорку. На знимці бачимо зліва направо: Петро Дик — голова Українсько-Американського Клюбу; Вінсент Ковба — секретар ц. Клюбу, визначний підприємець Константин Шевчук, Іван Гринів — адютант Відділу Американського Леґіону ім. Джана Онуфрика, кандидат на міського радного Сем Бойко, сенатор Кеннет Б. Кітінґ, Юрій Панкрат і головний радний УНСоюзу Василь Гузар. Сенатор Кітінґ із захватом висловлювався про прийняття в пошану п. Бойка і радив, як з успіхом вести виборчу кампанію. Всі на світлині, крім сенатора Кітінґа, — є членами Українського Народного Союзу.

ТАЄМНИЧІ ОБСТАВИНИ СМЕРТИ сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

вбивства. На думку згаданого часопису, Бандера міг поповнити самогубство, перебуваючи під постійною загрозою для свого життя. Це не виключає можливости, що він до цього кроку був якимось чином примушений третіми особами. Такий же сам здогад був висловлений у цьому ж часописі (в числі з 20 жовтня ц. р.) після того, як було проголошене поліційне повідомлення, що причиною смерти Бандери була циянатна кислота. Атентат на Бандеру й інші спроби того роду у Мюнхені прирівнює кримінальна поліція до подібних випадків, що були на порядку дня у Мюнхені в перших роках після закінчення першої світової війни.

Цікаві доповнення до поліційного повідомлення про смерть Бандери від отруєння подав часопис „Мюнхер Штадтцайтунґ" з дня 20 жовтня. Привівши дослівний текст цього звідомлення, часопис інформує, що судово-лікарську обдукцію тіла Покійного наказано після того, як при ньому знайдено пістолю і як стверджено, що він був видатним еміґраційним політичним діячем.

АЙЗЕНГАВЕР НЕЗДУЖАЄ НА БРОНХІТ

Оґеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер заявив, на пресовій конференції 22-го жовтня, що він нездужає на бронхіт, який є вже хронічний, бо тримається його від 1956 року. В додатку до того Айзенгавер дістав був перестуду під час повороту з Европи цього року, яку лікував в Пам Спрінґсі в Каліфорнії від 30 вересня до 8 жовтня, але якої ще не позбувся в цілості. Тому Президент виїхав до теплої Джорджії, але натрапив там на дощову погоду. Президент сказав, що перед виїздом до Палм Вічу він мав інфлюенцу і перестуду, і пояснив, що коли він зле почувається, то називає це „флю".

● Коло Норфорку, Конектикат, вантажний поїзд зударився з пасажирським, внаслідок чого зазнали різних ушкоджень 27 осіб. Вшпиталі залишилось ще 5 осіб, але й вони не є в критичному стані.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЄПИСКОПАТУ В РИМІ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

визначних кардиналів, під час церемонії посвячення Малої Семінарії (в якій тепер учиться 50 українських хлопців) а саме декана кардинальської Колеґії Тіссерана, кард. Аґаджіяні, кард. Чіконіяні (колишній нунцій в Америці) і кард. Джобе. Під час посвячень співав теж хор проф. Антоновича і дуже гарний хор наших молодих хлопчиків — учнів Малої Семінарії.

Ювілей 30-річчя єпископства Архиєпископа І. Бучка.

Дня 15-го жовтня по полудні в українській католицькій Семінарії на Джіявівольо вітали в присутності українських Владик українські громадяни з европейських країн Архиєпископа Бучка напередодні 30-річчя його єпископства. Промовляли: в імені Координаційного Комітету Европейських Громадських Установ проф. Ю. Студинський, як теж говорив в імені Сенату Українського Університету, доц. Д. Пеленський в імені УТГІ, доц. Шавельський від УМХР — і проф. В. Янів від Українського Християнського руху — накінці прелат Голинський вітав Владику від української католицької церкви в Европі.

Українці в Европі вітають ієрархів з Америки, Канади й Австралії.

При цій нагоді українці з европейських країн зложили поклін ієрархам із заокеану, вітаючи їх бурхливими оваціями.

Ю. Студинський

Італійський уряд дістав вотум довір'я

Рим. — Уряд прем'єра Антонія Сені дістав в минулу середу 21 ц. м. від нижчої палати парляменту заяву довір'я 290 голосами проти 212. Хоч голосування відбулося в розмірно другорядній справі — пересунення терміну самоуправних виборів в деяких містах з осени ц. р. на весну 1960 — проте його вислід має поважне значення для долі уряду і для політичних відносин в Італії. Уряд Сені, вірний союзові з ЗДА і політиці НАТО, спірається в парляменті на християнських демократах, партіях центру і правиці, маючи проти себе комуністів і лівих соціялістів. Але й всередині керівної християнсько-демократичної партії ліве крило під проводом кол. прем'єра Фанфані критикує коаліцію з правицею, пропаґуючи з свого боку коаліцію з лівицею, щоб уряд був не центроправий, а центролівий.

● У стейті Оґайо кандидатури на президента можна зголошувати до 3-го лютого 1960 року. Сенатор-демократ Френк Лавші обіцяє до того часу рішитися, чи кандидуватиме він на президента, чи ні.